

потребі повернення довгострокових кредитів чи інших боргів. Вихід на нові або на традиційні ринки з новою продукцією має місце, коли підприємства диверсифікують напрями своєї діяльності або ставлять за мету завоювання нових ринків. Необхідність застосування стратегії виживання обумовлене рядом причин, а найчастіше загрозою банкрутства. Вибір стратегії підприємства можна здійснити за даними виробничих програм виробництва продукції скотарства. Сільськогосподарським підприємствам необхідно використовувати всі цінові стратегії, вибираючи окремо їх для різних видів продукції або групи продуктів з однаковими маркетинговими властивостями. Але за всієї різноманітності форм і каналів збуту продукції інструменти практичного здійснення будь-якої цінової стратегії залишаються єдиними. В їх ролі виступають ціни продажу та обсяги реалізації продукції. Для обґрунтування їх рівня обов'язково потрібна інформація про еластичність попиту на відповідний продукт за цінами та доходами, фактичні ринкові ціни, фактична та потенційна місткість ринку.

МЕТОДИ ТА ВАЖЕЛІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

***ВІНІЧЕНКО І.І., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ***

За макроекономічне сприяння інвестиційній діяльності відповідають органи державної влади України. У розпорядженні держави є важелі як прямої дії у вигляді централізованих державних капітальних вкладень в об'єкти загальнодержавного значення, розвиток державного сектора економіки, так і непрямі засоби регулювання інвестиційного середовища за рахунок бюджетної та грошово-кредитної політики.

Бюджетні важелі – це встановлена державою система податків, що практично визначає механізм перерозподілу доходів підприємств і громадян країни, який держава вважає оптимальним для формування дохідної частини бюджету та розробку у підприємств і підприємців ринкових стимулів до роботи і отримання прибутків. Витрати бюджету є вагомим засобом формування сукупного попиту, а через нього – стимулювання інвестиційної діяльності взагалі. Навіть система соціальних бюджетних програм впливає на структуру попиту, тому що

соціальні виплати з бюджету одержують люди, які мають витратити їх на ринку споживних товарів, а це стимулює виробництво та відповідні інвестиції.

Грошово-кредитна політика держави впливає на інвестиційні умови, регулюючи грошовий обіг і роботу банківської системи, яка, по-суті, репродукує збільшення коштів в економічній системі. Встановлюючи вигідні умови для своїх цінних паперів, держава стимулює їх купівлю юридичними та фізичними особами і тим самим зменшує кількість вільних грошей, які можуть бути використані для кредитування інвестицій через банківську систему. Погіршуючи цінові та дивідендні умови продажу своїх цінних паперів, держава стимулює їх викуп у юридичних та фізичних осіб. Унаслідок цього в останніх з'являються додаткові кошти, які безпосередньо через банківську систему використовуються для фінансування інвестицій.

Ринкова економіка розвивається циклічно: періоди піднесення й активного інвестування змінюються економічними кризами, падінням темпів зростання а іноді й абсолютних рівнів ВВП. Мета державного регулювання – вирівнювати такі циклічні тенденції, гальмуючи надлишкову інвестиційну активність у періоди піднесення та стимулюючи інвестиційну діяльність перед спадами виробництва.

Державне регулювання інвестиційної діяльності здійснюється з метою реалізації економічної, науково-технічної і соціальної політики. Воно визначається показниками економічного та соціального розвитку України, республіканськими й регіональними програмами розвитку народного господарства, державними та місцевими бюджетами й передбачуваними в них обсягами державного фінансування інвестиційної діяльності. Державне регулювання інвестиційної діяльності включає управління державними інвестиціями, а також регулювання умов інвестиційної діяльності й контроль за її здійсненням усіма інвесторами та учасниками інвестиційної діяльності. Управління державними інвестиціями здійснюється загальнодержавними й місцевими органами державної влади й управління та включає планування, визначення умов і виконання конкретних дій по інвестуванню бюджетних і позабюджетних коштів.

Одним із найважливіших методів державного регулювання інвестиційної діяльності є обов'язкова комплексна державна експертиза інвестиційних програм та проєктів. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок затвердження інвестиційних програм і проєктів будівництва та проведення їх

комплексної державної експертизи” №483 від 11 квітня 2002 р., інвестиційні програми й проекти будівництва незалежно від джерел фінансування підлягають обов'язковій комплексній державній експертизі у повному обсязі, крім об'єктів, затвердження проектів будівництва яких не потребує висновку комплексної державної експертизи. Перелік таких об'єктів встановлюється Державним комітетом із будівництва та архітектури відповідно до чинного законодавства.

Держава гарантує стабільність умов здійснення інвестиційної діяльності, додержання прав і законних інтересів її суб'єктів. Умови договорів, укладених між суб'єктами інвестиційної діяльності, зберігають свою чинність на весь термін дії цих договорів, а також у випадках, коли після їх укладення законодавством (крім податкового, митного та валютного законодавства, а також законодавства з питань ліцензування певних видів господарської діяльності) встановлено умови, що погіршують становище суб'єктів або обмежують їх права, якщо вони не дійшли згоди про зміну умов договору.

Державні органи та їх посадові особи не мають права втручатися в діяльність суб'єктів інвестиційної діяльності, крім випадків, коли таке втручання допускається чинним законодавством і здійснюється в межах компетенції цих органів та посадових осіб. Інвестиційну діяльність держава регулює і через захист інвестицій, тобто здійснення комплексу організаційних, технічних та правових заходів, спрямованих на створення умов, які сприяють збереженню інвестицій, досягненню цілей внесення інвестицій, ефективній діяльності об'єктів інвестування та реінвестування, захисту законних прав та інтересів інвесторів, у тому числі права на отримання прибутку (доходу) від інвестицій.

Держава гарантує захист внутрішніх інвестицій незалежно від форм власності суб'єктів господарювання, а також іноземних інвестицій. Захист інвестицій забезпечується законодавством України, а також міжнародними договорами України. Інвесторам, у тому числі іноземним, забезпечується рівноправний режим здійснення інвестиційної діяльності, що виключає застосування заходів дискримінаційного характеру, які могли б перешкодити управлінню інвестиціями, їх використанню та ліквідації, а також передбачаються умови й порядок вивозу вкладених цінностей і результатів інвестування. З метою забезпечення сприятливого та стабільного інвестиційного режиму держава встановлює державні гарантії захисту інвестицій.

Основними формами непрямого регулювання державою інвестиційної діяльності є: створення відповідного інвестиційного середовища (політичного, економічного, правового, соціального), що передбачає, у свою чергу, крім створення певних економічних умов господарювання для суб'єктів інвестиційної діяльності й методи макроекономічного впливу на інтенсивність інвестування через бюджетно-податкову, грошово-кредитну, амортизаційну та інноваційну політики, а також політику сприяння залученню іноземних інвестицій.

Безпосередній вплив на рівень інвестиційної активності справляє ступінь розвитку банківської системи, можливості кредитування та обсяги фінансових ресурсів окремих банків, їх регіональна концентрація та інші чинники, які залежать від грошово-кредитної політики, що проводиться в країні. Крім того, основними причинами, що стримують надання банками довгострокових кредитів суб'єктам господарської діяльності, є високий рівень кредитних ризиків, неплатоспроможність більшості позичальників, відсутність реальної гарантії повернення ними кредитів та ліквідної застави, а також неефективна система оподаткування. У зв'язку з цим поліпшення інвестиційного клімату в державі залежить і від розв'язання проблеми діяльності банківської системи, зокрема, від забезпечення підвищення рівня концентрації банківського капіталу, збільшення обсягів довготермінового кредитування реального сектору економіки, залучення коштів населення.

Значний вплив на рівень інвестиційної активності справляє амортизаційна політика, яка має бути спрямована на підвищення фінансової заінтересованості суб'єктів господарювання у здійсненні інвестицій в основний капітал за рахунок коштів власних амортизаційних фондів. Для активного економічного зростання та підвищення інвестиційної активності важливого значення набуває також державне регулювання фондового ринку, інноваційна політика держави та політика заохочення іноземних інвестицій в економіку країни.

Серед напрямків державного впливу на інвестиційну діяльність, слід виділити такі: проведення єдиної державної регуляторної політики у сфері підприємництва, спрямованої на досягнення оптимального рівня регулювання державою підприємницької діяльності; визначення правових засад державної підтримки малого підприємництва; регулювання процедури ліцензування та перегляду нормативно-правових актів із регулювання підприємницької діяльності в окремих секторах економіки з метою підвищення ефективності та

конкурентоспроможності суб'єктів господарської діяльності.

Активна регіональна політика держави, завданням якої є надання істотного динамізму регіональному соціально-економічному розвитку шляхом більш повного та ефективного залучення у господарській обіг ресурсного потенціалу регіонів, використання переваг територіального поділу й кооперації праці на основі розширення повноважень і підвищення відповідальності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування за вирішення поточних і перспективних проблем територій, також розглядається як метод активізації інвестиційної діяльності.

Таким чином, управління інвестиційною діяльністю підприємства слід розглядати як цілеспрямований вплив, що базується на використанні чинних інструментів державної регуляторної політики, і спрямований на підвищення ефективності залучення внутрішніх і зовнішніх інвестиційних ресурсів із метою покращення кінцевих фінансових, економічних, соціальних, екологічних результатів.

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА: ЇЇ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ВЗАЄМОВІДНОСИН СУБ'ЄКТІВ АПК

***БЕРЕЗІНА Л.М., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ***

Об'єктивна необхідність активної державної підтримки АПК та особлива значимість його державного регулювання зумовлюють проблему удосконалення організаційно-економічних взаємовідносин підприємств, що входять до нього.

Економічна діяльність держави – загальне поняття, що характеризує її як суб'єкта національної економіки та охоплює усі економічні процеси й явища, у яких держава бере безпосередню участь або опосередковано втручається в їх протікання (регулює, стимулює, гальмує розвиток).

В Україні масштабність економічної “присутності” держави у сфері сільськогосподарського виробництва та інших сфер АПК виявилася набагато нижчою порівняно з потребами, зумовленими економічними процесами і явищами, не забезпечила ефективної підтримки суб'єктів комплексу. Не використано накопичений досвід державного регулювання сільського господарства. Варто зазначити, що держава – це такий суб'єкт регулювання, досягнення і похибки